Maak je eigen drukwerk met RagTime

Laat je creativiteit de vrije loop!

Een beetje tekst hier, een tabel daar en dan nog een grafiekje ertussenin. Tenzij je over een (erg duur) *DTP*-pakket beschikt, kost je dat heel wat kunst-en vliegwerk. Of toch niet? RagTime beweert het allemaal te kunnen, en je zou er niet eens een lange opleiding voor nodig hebben. Veel geblaat en weinig wol? Wij zochten het uit...

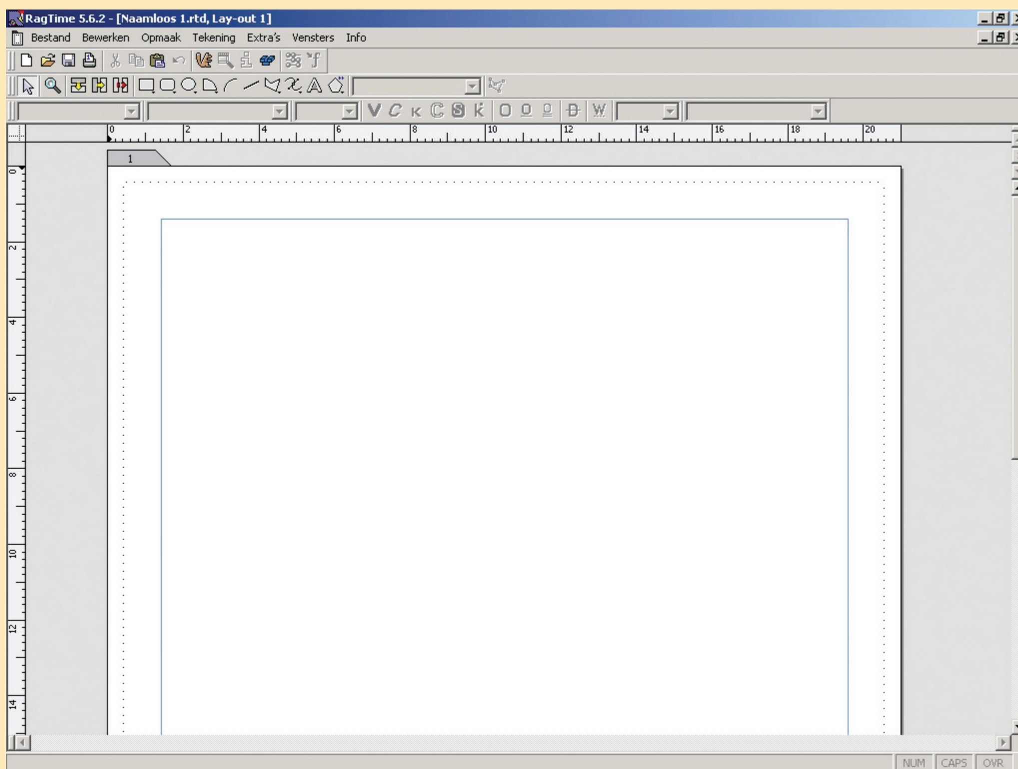

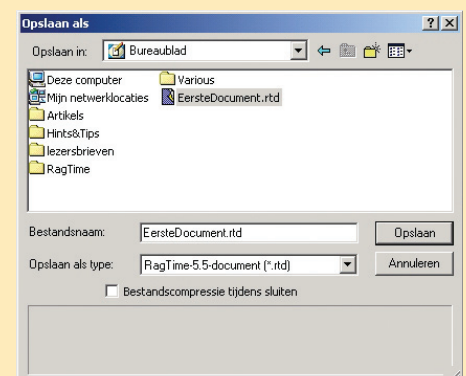
RagTime kan je het best omschrijven als een soort alles-in-één pakket. Een RagTime-document kan zowel tekst, tabellen als opmaakelementen bevatten. Het verschil met een pakket als MS Office is dat je hier geen afzonderlijk programma nodig hebt voor elk van deze onderdelen. Je moet je ook geen zorgen maken over eventuele compatibiliteit van bestandsformaten, evenmin moet je gaan uitzoeken of een Word-document te importeren is in Paint Shop Pro (dat is het niet). Op je document teken je kaders. Die kaders noemen we containers, en die kan je gebruiken om tekst, tabellen of figuren in te voegen. Een container heeft een bepaald inhoudstype. Op basis van dat type wordt de inhoud bepaald.

De eerste stap

Alle begin is moeilijk, zo wordt gezegd. RagTime [**www.ragtime.nl**] en [**www.ragtime-online.com**] installeren is nochtans een fluitje van een cent. Gewoon de 7e Clickx cd-rom (zit bij Clickx 28) in je cd-lezer ploffen en klikken op RagTime. Het installatiebestand **RagTime_Solo_562_nl.exe** wordt in werking gezet, je hoeft dan enkel maar de instructies te volgen. Kies voor een **Standaard-installatie**. Na het installatieproces wordt het programma automatisch opgestart en wordt je de vraag gesteld of je de presentatie 'Eerste stappen' wil volgen. Dat wil je uiteraard niet, vermits deze cursus je alles al gaat uitleggen. Moest je nu bij het doorlopen van deze cursus tóch in de problemen geraken: de volledige handleiding van RagTime is opgenomen in de helprubriek. Die vind je door bij het menu **Info** te kiezen voor **RagTime-5-Referentie**.
Je kan RagTime later opstarten via **Start**, **Programma's** en **RagTime**.
Het openingsscherm vertoont vrij veel overeenkomsten met een willekeurig ander Windows-programma. Een menubalk, enkele schuif- en taakbalken etc. De pagina-grootte is – zoals je zou verwachten – standaard ingesteld op A4. Rondom de pagina zie je een stippellijn. Daarmee wordt de rand van het afdrukbare gebied aangeduid. De grote blauwe rechthoek is een standaard-rechthoek die RagTime aanmaakt voor elk nieuw document. Die rechthoek is zo'n zogenaamde container. In de rechthoek kan je tekst ingeven, maar je kan de rechthoek ook voor andere doeleinden gebruiken. Of – anders gezegd – je kan de rechthoek van type veranderen. Daarover dadelijk meer. Vind je die rechthoek vervelend, dan kan je RagTime opdragen om deze niet meer automatisch te tekenen wanneer je een nieuw document aanmaakt. Kies in het menu **Extra's** voor **Programma-instellingen**. Onder het tabblad **Lay-out** verwijder je het vinkje voor **Begin met een rechthoek met tekst en pijplijn**. Voor we beginnen nog een belangrijke mededeling: je bestand opslaan doe je – net als in alle Windows-programma's – via de toetsencombinatie **Ctrl-S** of door in het menu **Bestand** te kiezen voor **Bewaar document**. Geef het document een naam, en klik op **Opslaan**. Niets is immers zo vervelend om uren werk verloren te zien gaan omdat je zoontje z'n natte vingers in het stopcontact heeft proberen wringen.

Het openingsscherm van RagTime.

Vergeet vooral dit niet!

VAKTAAL

DTP: Desktop Publishing. De grafische opmaak en lay-out van documenten aan de hand van speciale programma's om tekst en beelden op een mooie manier te schikken.

Teken een rechthoek

We willen natuurlijk zo snel mogelijk aan de slag. In de gereedschapsbalk bovenaan het scherm zie je een rechthoekje staan. Klik op die rechthoek. Als je nu met de muisaanwijzer over de pagina beweegt, heeft deze de vorm van een klein kruisje. Teken ergens op de pagina een rechthoek. Dat doe je door de linkermuisknop in te drukken, deze ingedrukt te houden en met de muis een diagonale beweging te maken. Laat de linkermuisknop los als je rechthoek de gewenste afmetingen heeft aangenomen. Wil je een vierkant tekenen, dan hou je de SHIFT-toets ingedrukt terwijl je de rechthoek tekent.

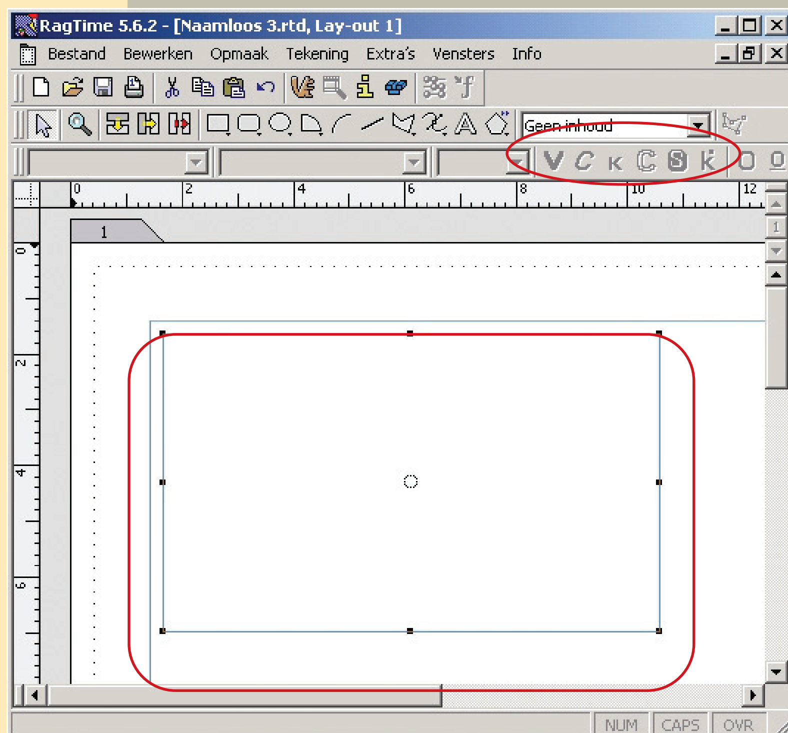

De gereedschapsbalk.

Net zoals bij een tekenprogramma kan je door middel van de 'hendels' (de acht vierkante blokjes die je op de zijden van de rechthoek kan ontwaren) de rechthoek manipuleren. Als je muisaanwijzer eruitziet als een klein kruisje, dan kan je de rechthoek vergroten of verkleinen, ziet de muisaanwijzer eruit als vier naar buiten wijzende pijlen, dan kan je de rechthoek verplaatsen. Als je de rechthoek wil draaien, beweeg je met de muisaanwijzer naar het midden van de rechthoek. De muisaanwijzer verandert dan in twee draaiende pijlen. Door de linkermuisknop ingedrukt te houden, kan je de figuur roteren. In de bovenste werkbalk zie je een blauw icoontje met drie opeengestapelde balkjes.

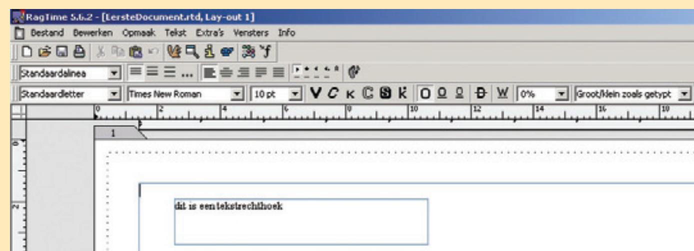
Dat icoontje selecteert de BUITENSTE CONTAINER en zorgt ervoor dat de gereedschapsbalk weer in beeld verschijnt.

Een container in de vorm van een rechthoek.

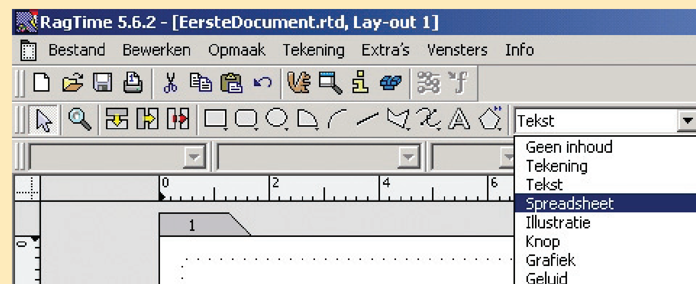
Wat zijn inhoudstypes?

Zodra je de rechthoek getekend hebt, verschijnt er in een venstertje bovenaan de melding 'geen inhoud'. Dat komt omdat de rechthoek nog leeg is. RagTime weet dus nog niet wat we met deze rechthoek willen aanvangen. Klik op de rechthoek en tik enkele tekens in. RagTime merkt onmiddellijk dat je tekst intikt, en verandert het inhoudstype van de figuur in 'tekst'. Tegelijkertijd gebeurt er ook vanalles met de werkbalken bovenaan het scherm. RagTime toont nu alle werkbalken die van toepassing zijn op documenten met als type Tekst.

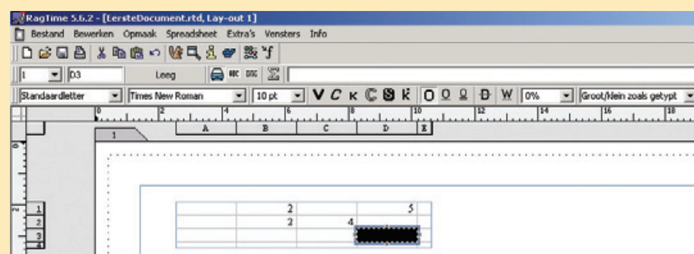
Een eerste rechthoek met bijhorende menubalken.

Afhankelijk van het inhoudstype krijg je bovenaan andere werkbalken te zien. Om terug het inhoudstype van je rechthoek te zien, klik je ergens op de rand van de rechthoek. De gereedschapsbalk verschijnt dan opnieuw in beeld. Klik op de drop-down waar het inhoudstype staat, en kies voor het type SPREADSHEET.

Verander het inhoudstype van de rechthoek.

RagTime vertelt ons dat deze handeling de ingevoerde tekstregel zal wissen. We drukken op **OK** en zien hoe de rechthoek opgevuld wordt met een gegevensblad. Om van de Teken-modus over te schakelen naar de Spreadsheet-modus, klik je op het gegevensblad. Wederom zal je zien dat de werkbalken aangepast worden. Links op het scherm verschijnt een nummering die het aantal rijen weergeeft. Bovenaan worden de kolommen – net als in bv. Access – van een letter voorzien. Wil je informatie in een cel invoeren, dan klik je op de cel en tik je de gegevens in. Bevestigen doe je met een druk op de ENTER-toets.

De werkbalken voor het inhoudstype Spreadsheet.

Werken met beelden

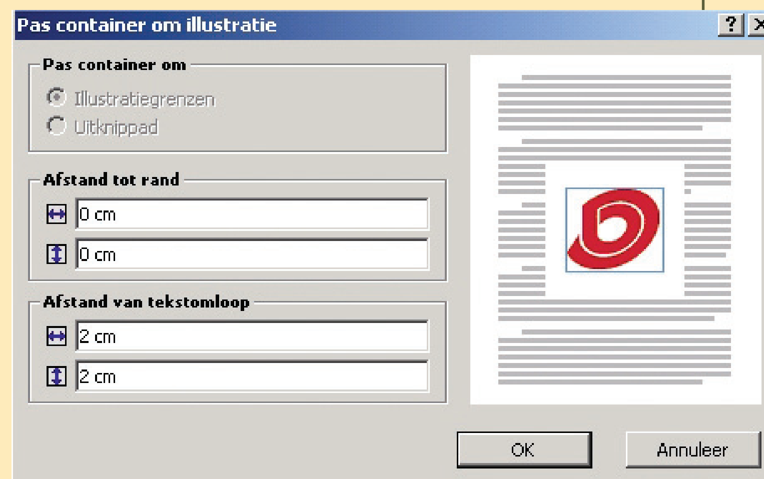
Een derde mogelijk inhoudstype is ILLUSTRATIE. Verander het inhoudstype van je rechthoek naar ILLUSTRATIE (of verwijder de vorige rechthoek en teken een nieuwe). De rechthoek wordt opgevuld met een groot kruis. Dat komt omdat RagTime nog niet over een figuur beschikt om de rechthoek mee op te vullen. Je kan het vergelijken met het internet : als er ergens een figuur moet komen, maar de browser vindt het bestand niet, dan staat er in het midden van de ruimte (voorzien voor die figuur) een klein rood kruisje. Dit is eigenlijk hetzelfde: RagTime wacht tot we het vertellen welke figuur in de rechthoek moet komen. Klik op de rechthoek en kies in het menu BESTAND voor IMPORTEER. Selecteer de figuur die je op je pagina wil krijgen, en klik op OPENEN. RagTime importeert vervolgens de afbeelding in de rechthoek. De illustratie wordt aan de rechthoek aangepast, wat wil zeggen dat de afbeelding vergroot of verkleind wordt om precies in het kader te passen. Hierbij wordt de afbeelding proportioneel wel niet gewijzigd, de verhoudingen tussen de horizontale en verticale afmetingen blijven dus behouden. Het nadeel is dat een kleine afbeelding die in een groot kader geplaatst wordt, opgeblazen wordt en niet scherp meer zal zijn.
Om dat aan te passen, klik je in de taakbalk op het icoontje I (voor INFO). Onder het tabblad RANGSCHIKKING vind je de rubriek SCHALING terug. Bij SCHALING kan je de afmetingen van je figuur bepalen. Indien je figuur kleiner was dan je container, dan zal de schaling groter zijn dan 100%. Was de figuur daarentegen te groot voor je kader, dan is de schaling uiteraard kleiner. Handig is dat RagTime je via OORSPRONKELIJKE GROOTTE ook meedeelt wat de precieze afmetingen van je figuur zijn. Pas de schaling aan en klik rechtsonderaan op PAS TOE. Bovenaan kan je KOPPEL CONTAINER EN INHOUD selecteren. Staat dat vinkje aan, dan wordt je container aangepast aan de grootte van je figuur. Zet je dat vinkje uit, dan wordt je container onaangeroerd gelaten. Stel: je figuur is veel te groot voor je kader. RagTime verkleint de figuur zodat deze in je kader past. Je zet het vinkje KOPPEL CONTAINER EN INHOUD uit, en vergroot de schaling naar 100%. Het effect daarvan kan je zien op volgende figuur:

Spelen met afbeeldingen.

Op de linkerfiguur hebben we de schaling veranderd naar 100%. Omdat container en afbeelding van elkaar losgekoppeld zijn, is slechts een klein deel van de afbeelding te zien. De rest bevindt zich buiten het kader. Rechts hebben we de schaling niet gewijzigd, de volledige figuur is te zien. Als je goed kijkt, kan je zien dat de container op de rechterfiguur de afbeelding precies omlijnt. De afmetingen van de container hebben we aangepast aan de afbeelding. Om dat te doen, klik je op de rechtermuisknop en kies je voor PAS CONTAINER AAN ILLUSTRATIE AAN.

Bepaal tekstomloop en afstand tot de rand.

In het venster dat op je scherm verschijnt, kan je de afstand tussen de figuur en de rand van de rechthoek bepalen, evenals de afstand tussen de container en tekst die er (eventueel) omheen loopt. De afstand tot de rand zetten we op 0 en de tekstomloop op 2 cm.
Als je nu – in de grote blauwe rechthoek – tekst begint in te tikken, zal je merken dat er een afstand van 2 cm tot de figuur in stand wordt gehouden. Een andere keuzemogelijkheid is PAS ILLUSTRATIE AAN DE CONTAINER AAN. Dan wordt de omvang van je rechthoek behouden, en zal RagTime je figuur 'uitrekken'. Op die manier verpruts je wel je proporties. Een betere optie is dan ook om de container aan te passen. Wanneer je een document met verschillende afbeeldingen hebt, kan het soms wel even duren voor al de figuren zijn ingeladen. Om deze wachttijd te verminderen ga je naar het INFO-scherm (In de taakbalk klikken op INFO, of gebruik de sneltoetscombinatie CTRL-I). Klik op het tabblad RANGSCHIKKING, waar je onderaan kan kiezen tussen verschillende BEELDSCHERMWEERGAVES. Selecteer de optie BESTAND ZO KLEIN MOGELIJK. De weergave op je scherm is dan wel heel erg magertjes, maar de figuren worden een stuk sneller ingeladen. Nog sneller gaat het als je onder het tabblad ALGEMEEN een vinkje zet voor ALLEEN ZICHTBAAR OP HET SCHERM WANNEER GESELECTEERD. Dan wordt een afbeelding enkel zichtbaar nadat je die hebt aangeklikt. Dat vinden wij niet zo'n handige optie, want dan moet je eigenlijk onthouden welke foto waar op je scherm staat. Je hebt geen overzicht. Verder zie je ook wat algemene informatie over de afbeelding. Met name RESOLUTIE en BENODIGDE SCHIJFRUIMTE kunnen van pas komen. Een component met inhoudstype TEKENING kan je – in tegenstelling tot een illustratie – niet met een extern bestand verbinden. Je kan er dus geen .jpg- of .bmp-figuur in plakken. Tekening-componenten gebruik je om (wat had je dan gedacht?) in te tekenen. Tekening-objecten zijn lijnen, rechthoeken, veelhoeken,... maar ook andere componenten kan je in een Tekening-container plaatsen.

Rekenen op een gegevensblad

RagTime heeft ook heel wat spreadsheet-mogelijkheden. We beginnen met een schone lei, en kiezen in het menu **Bestand** voor **Nieuw begin met** en **Lay-out**. De blauwe standaardrechthoek van RagTime verwijderen we met een druk op **Delete**. Een maagdelijk witte pagina staat nu tot onze beschikking. Teken een rechthoekige container en wijs deze als inhoudstype **Spreadsheet** toe. Wie een beetje vertrouwd is met een programma als Excel zal niet te veel moeite hebben om hier een rekenblad op te zetten. Aan de hand van een voorbeeldje overlopen we toch enkele functies. We beginnen met het invoeren van de gegevens.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Gemiddelde	Totaal
Mike	14	17	13	18		
James	15	15	15	15		
Jennifer	16	18	16	17		
				Totaal		
						[redacted]

Een Spreadsheet-container met enkele basisgegevens.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de totalen te berekenen. De eenvoudigste is door op de knop met het somteken te drukken. RagTime gokt dan van welke cellen je het totaal wil laten berekenen. Spijtig genoeg is deze gok niet altijd juist. Om zelf te bepalen van welke cellen het totaal berekend moet worden, klik je op de abacus in de werkbalk. Een venster getiteld **Formule** verschijnt in beeld. Klik op het invoergedeelte en geef het juiste bereik van de cellen in. Met het commando **Som(B3:E3)** wordt het totaal van de cellen B3, C3, D3 en E3 berekend.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Gemiddelde	Totaal
Mike	14	17	13	18		62
James	15	15	15	15		
Jennifer	16	18	16	17		
			Totaal			

Formule
Formule-invoer Cel
Som(B3:E3)

Bepaal zelf welke cellen opgeteld moeten worden.

Je kan dat bereik gerust veranderen of uitbreiden. Het commando **som(B3:E3; B4:E4)** is dus evenzeer geldig. Dat berekent de som van de twee eerste rijen. Let op het puntkomma-teken (;) dat tussen de bereiken geplaatst wordt. Klik op het groene vinkje om het resultaat van je formule te bekijken.

Eens we de bovenste totaal-cel ingevuld hebben, kunnen we de twee andere cellen invullen door deze cel naar beneden te slepen. De sommaties van de tweede en derde rij worden automatisch ingevuld. Het algemeen totaal kunnen we eveneens invullen door een druk op de som-knop. RagTime vindt horizontaal geen gegevens, en gaat ze dan verticaal zoeken.

Vind je het vervelend om in zo'n klein werkblad te werken, klik dan in de werkbalk op de knop **Open component**. Daarmee open je het werkblad in een volledig venster. Daar kan je wel niet op zien waar je container eindigt, let er dus op dat je gegevens zichtbaar blijven op je document zelf.

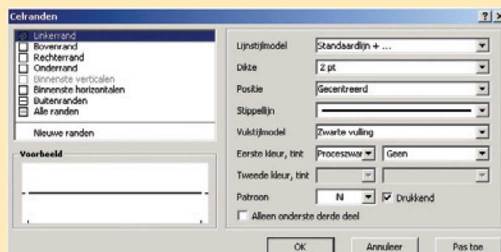
RagTime heeft heel wat meer functies waar je mee kan spelen. Druk maar eens op de formule-knop (in de taakbalk of in het formule-venster). Conversiefuncties, datumfuncties, statistische functies...ze zitten er allemaal in. Van elke functie wordt een korte beschrijving gegeven, zodat je op zijn minst een idee hebt wat ze uitvoeren.

Van heel wat functies is meer informatie te vinden in de helprubriek (klik op **Info**, **Formules en functies**).

Kleuren, randen en Japanse lettertypes

De informatie staat nu wel in de tabel, maar komt nogal saai over. Selecteer de gegevens van het 1^{e} kwartaal, klik op de rechtermuisknop en kies voor **CELRANDEN**.

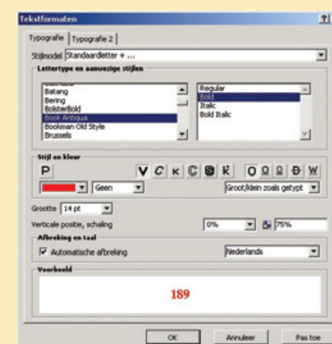
Voeg celranden toe.

Zet een vinkje voor **LINKERRAND** en verander de **DIKTE** naar 2 pt. Bevestig met **OK** en je zal zien dat de drie cellen aan de linkerkant voorzien zijn van een mooi randje. Hetzelfde moeten we natuurlijk nog doen voor de bovenste – horizontale – cellen. Zorg er voor dat je nu een vinkje bij **BOVENRAND** plaatst. Wel aardig, maar alles kan beter.

Selecteer willekeurige cellen.

Verwijder alle randen (selecteer alle cellen tegelijk en verwijder de vinkjes bij zowel boven- als linkerrand), selecteer de cel 'Mike' en kies in het menu **SPREADSHEET** voor **VOEG RIJEN IN**. Voeg één rij in. Ga vervolgens op de cel 'Kwartaal 1' staan en voeg daar een kolom toe (**SPREADSHEET**, **VOEG KOLOMMEN IN**). In ons voorbeeld heeft dat als gevolg dat de container te klein wordt voor de tabel. Dat is natuurlijk snel op te lossen; even de hendels gebruiken om de container uit te rekken. Selecteer vervolgens dezelfde cellen als op het voorbeeldje.
Willekeurige cellen selecteren doe je met behulp van de **CTRL**-toets. Kies in het menu **OPMAAK** voor **KLEUR**. Kies een leuk kleurtje uit, en alle geselecteerde cellen worden netjes ingekleurd. Pas de celbreedte en -hoogte aan, zodat de scheiding niet te dik is. Dat doe je door op je werkblad te klikken en vervolgens de kolom- of rijkoppen te verslepen. Vervolgens selecteren we alle rij- en kolomkoppen, en in de taakbalk klik je op **V** (van Vet). Tot slot willen we de totalen wat duidelijker naar voren laten komen. Selecteer de cel met het eindtotaal, kies in het menu **OPMAAK** voor **LETTERTYPE** en dan voor **MEER**. Het venster **TEKSTFORMATEN** verschijnt op het scherm. Onder het tabblad **TYPOGRAFIE** kan je lettertype, stijl en kleur instellen. Het tabblad **TYPOGRAFIE 2** laat je toe om schaling, positionering en de muntweergave in te stellen. Je bent misschien al eens op de knop **KUROMARU** gebotst. Breek je hoofd er niet over: die instelling werkt enkel indien je pc Japanse lettertypes kan weergeven.

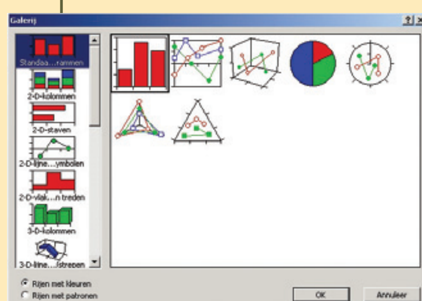
Pas breedte of hoogte van een cel aan, en gebruik de ingekleurde cellen als scheidingslijn.

Knutselen met tekstformaten.

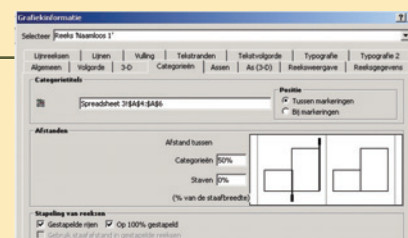
Goochelen met grafieken

Een tabel is wel leuk, maar voor een presentatie is het aardig om er een mooie grafiek bij te hebben. Daarvoor moeten we een nieuwe container maken en die het inhoudstype **GRAFIEK** toekennen. Tot nu toe hebben we steeds gewerkt met rechthoekige containers. Niets belet ons echter om meer frivole vormen te gebruiken. Creatieve geesten: voel je vrij om een cirkel of rechthoek met afgeronde hoeken te tekenen. Cirkels teken je door het **OVAALGEREEDSCHAP** te gebruiken en de **SHIFT**-toets in te drukken bij het tekenen.
Voor een veelhoek gebruik je het multigoongereedschap. Selecteer de drie totalen en kopieer die via **BEWERKEN** en **KOPIEER** (of met de toetsencombinatie **CTRL-C**). Plak de gegevens in het grafiekobject (**BEWERKEN** en **PLAK** of **CTRL-V**), en een **GALERIJ** met alle mogelijke grafieksoorten verschijnt in beeld.

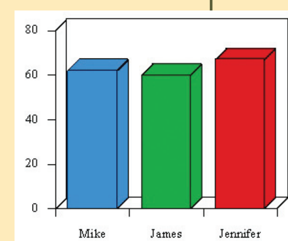
Maak een keuze uit de galerij met grafieken.

Wij opteerden voor een grafiek met 2D-kolommen, maar je mag natuurlijk kiezen wat je maar wil. RagTime vraagt nog even of we een weergave volgens rij of kolom verkiezen, waarna een heuse grafiek op het scherm verschijnt. Helemaal tevreden over het resultaat zijn we echter nog niet. Zo vinden we op de grafiek nergens de namen van de werknemers terug. Klik op de informatieknop (of kies in het menu **GRAFIEK** voor **INFO**) en ga naar het tabblad **CATEGORIEËN**. Daar zie je een rubriek **CATEGORIETITELS**. Je kan die manueel ingeven, maar het is veel eenvoudiger om ze met behulp van de **SHIFT**-toets in de tabel te selecteren. RagTime vult dan automatisch de juiste informatie in.

Voeg categorietitels toe.

In de rubriek **VULLING** gaven we elke kolom nog een ander kleurtje mee. Daarvoor moet je wel een kolom afzonderlijk selecteren. Dat doe je door op die bepaalde kolom te klikken en vervolgens voor **INFO** te kiezen.
Je kan nog onnoemelijk veel instellingen wijzigen, maar deze allemaal bespreken doen we hier niet. Try and find out. Probeer bv. eens om enkele waarden in je tabel te wijzigen. Het resultaat is onmiddellijk op de grafiek te zien. Verder is het ook mogelijk om **GELUIDEN** of **KNOPPEN** aan je document toe te voegen. Een geluid kan je zelf opnemen – als je pc-configuratie dat tenminste toelaat – of je kan een WAV-bestandje (geen mp3's) importeren via **BESTAND** en **IMPORTEER**. Een knop kan een commando of script in gang zetten, een formule initiëren en nog veel meer. Teken een container, geef deze als inhoudstype **KNOP**, en klik vervolgens op **INFO** om de knop in te stellen.

Categorietitels én een ander kleurtje per kolom.

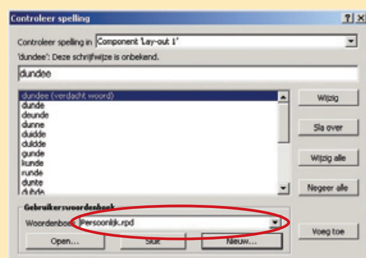
De polyglot in RagTime

Zijn er bepaalde menu's die je veel gebruikt, dan kan je daarvan een soort snelkoppeling op je pagina zetten. Ga naar OPMAAK en TAAL. Selecteer een taal en sleep de muis naar je pagina. Als je de muis loslaat, staat het menuvenster TAAL op je document.

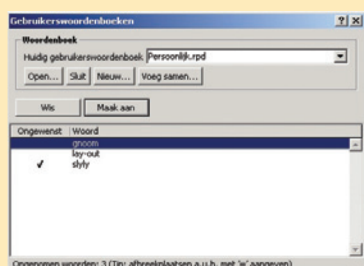
Een snelkoppeling naar het menu Talen op je document.

Omtrent het venster TAAL: aan iedere letter van je document is een taal toegekend. Standaard is dat de taal waarin je RagTime hebt geïnstalleerd. Die taal wordt ook door RagTime gebruikt bij de spellings- of afbreekcontrole. Deze versie van RagTime wordt geleverd met de Nederlandstalige woordenboeken. Indien je nu de taal zou veranderen naar bv. Grieks, en vervolgens via EXTRA'S de optie CONTROLEER SPELLING uitvoert, krijg je een foutmelding. RagTime vindt immers geen Grieks woordenboek op je harde schijf. RagTime verwijst je dan naar de (Duitse) website waar je meer woordenboeken kan aankopen. Ben je niet zo thuis in dat Duits taaltje? Talen-shoppen kan je ook doen op de Engelstalige site [**www.ragtime-online.com/Content/shop_dictionaries/index.html**]. Eén extra taal kost je overigens € 15. Het kan voorkomen dat je woorden gebruikt die niet in het woordenboek staan. Als RagTime bij de spellingscontrole een niet-herkend woord tegenkomt, kan je dat aan een woordenboek toevoegen. Weliswaar niet aan het RagTime woordenboek, dat gebaseerd is op het Groene Boekje. Je kan het echter wél toevoegen aan een persoonlijk woordenboek óf aan het sessiewoordenboek. Het sessiewoordenboek is een tijdelijk woordenboek, dat een woordenlijst bijhoudt tot wanneer je RagTime afsluit. Dan is het misschien een beter idee om het woord toe te voegen aan een gebruikerswoordenboek. Dat is een persoonlijk woordenboek dat ook niet verdwijnt wanneer je het programma afsluit. Als RagTime tijdens de spellingscontrole op een woord botst dat het niet begrijpt, klik dan onderaan op NIEUW. Geef je gebruikerswoordenboek een naam en klik op OPSLAAN. De naam van je woordenboek onder de rubriek GEBRUIKERSWOORDENBOEK is veranderd van SESSIEWOORDENBOEK naar de naam die jij aan je woordenboek hebt gegeven (in ons voorbeeld is dat Persoonlijk).

Willen we het woord 'dundee' toevoegen aan ons woordenboek 'Persoonlijk'?

Geef de juiste schrijfwijze van je woord in en klik op VOEG TOE. Tijdens de spellingscontrole gebruikt RagTime alle woordenboeken die in het drop-down lijstje onder Gebruikerswoordenboek te vinden zijn. Wil je dat een bepaald gebruikerswoordenboek niet gebruikt wordt, dan selecteer je dat woordenboek en kies je voor SLUIT. Het sessiewoordenboek kan je niet sluiten. Het spellingsvenster kan je enkel sluiten door op het kruisje rechtsboven te klikken. Wil je een woordenboek uitbreiden met je vakjargon ? Onder het menu EXTRA'S vind je de optie BEWERK WOORDENBOEKEN. Hier kan je woordenboeken openen, sluiten en samenvoegen. Tevens kan je hier ook manueel woorden aan een woordenboek toevoegen. Klik op MAAK AAN en tik het woord in. In de kolom ONGEWENST kan je een vinkje zetten voor woorden die wel correct zijn, maar niet in het document mogen voorkomen.

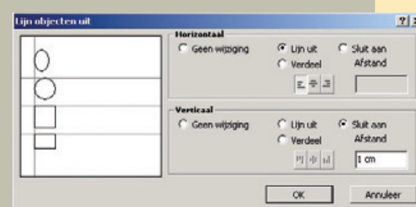
Bewerk persoonlijke- en sessiewoordenboeken.

Verbind containers

Als je een drukwerkje maakt, staat de tekst zelden mooi samengebald. Er wordt een figuurtje tussengezet, een artikel begint op de eerste pagina en gaat door op pagina vier etc. Je kan natuurlijk twee onafhankelijke containers tekenen, maar RagTime heeft een truukje om een verband tussen verschillende containers in te stellen.

Maak een nieuw document via BESTAND en NIEUW DOCUMENT. Teken een rechthoek en kopieer deze tweemaal met de toetsencombinatie CTRL-D (of via BEWERKEN en DUPLICEER). Selecteer de drie objecten en kies in het menu TEKENING voor LIJN UIT. Bij HORIZONTAAL kies je voor LIJN UIT, bij VERTICAAL kies je voor SLUIT AAN en geef je een afstand van 1 cm in. Omdat de drie objecten precies gelijk zijn, maakt het niet uit of we kiezen voor een linkse, rechtse of centrale uitlijning. Hier hebben we de standaardkeuze (links) ongewijzigd gelaten.

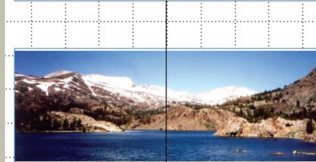
Maak eventueel het Raster zichtbaar (VENSTERS, LINEALEN EN RASTERS, TOON RASTER) om de objecten beter te kunnen positioneren. De eerste en derde rechthoek krijgen als inhoudstype Tekst, de middenste rechthoek wordt een Illustratie.

Uitlijnen van objecten.

Selecteer de Illustratie en kies bij INFO voor VOORBEELDBESTANDEN. Daar vind je een heleboel voorbeelden van RagTime-documenten. De voorbeeldbestanden in de categorie BUSINESS PUBLISHING of LAY-OUTVOORBEELDEN kunnen erg leerrijk zijn. Hier kiezen we voor een ILLUSTRATIE. Klik op het blauwe icoontje BUITENSTE CONTAINER om de gereedschapsbalk terug zichtbaar te maken, en klik vervolgens op het VERTICAAL PIJPLIJNGEREEDSCHAP. Klik in de eerste container en sleep je muis naar de derde container. De derde container wordt opgevuld met een gestippeld patroon. Laat de muis los en je hebt een pijplijn tussen de twee containers gemaakt. Via een pijplijn is het mogelijk dat de inhoud van één container doorloopt in de andere. Anders gezegd: je kan de twee containers als één geheel beschouwen. Tekst in de eerste container loopt gewoon door naar de tweede. Kijk zelf maar wat er gebeurt als je in de eerste container tekst blijft intikken. Je kan gerust een pijplijn trekken naar een derde of vierde container. Pijplijnen kan je zichtbaar maken via VENSTERS, TOON en PIJPLIJNEN.

Een krantje van de sportclub, een folder of een mini-drukwerkje is doorgaans wel wat langer dan één pagina. Je hebt wel al gemerkt dat het niet zo verloopt als in Word, waar een nieuwe pagina automatisch toegevoegd wordt wanneer je de onderkant van de huidige pagina bereikt hebt. In RagTime moet je helemaal zelf nieuwe pagina's toevoegen. Dat doe je door in het menu EXTRA'S voor VOEG PAGINA TOE te kiezen.

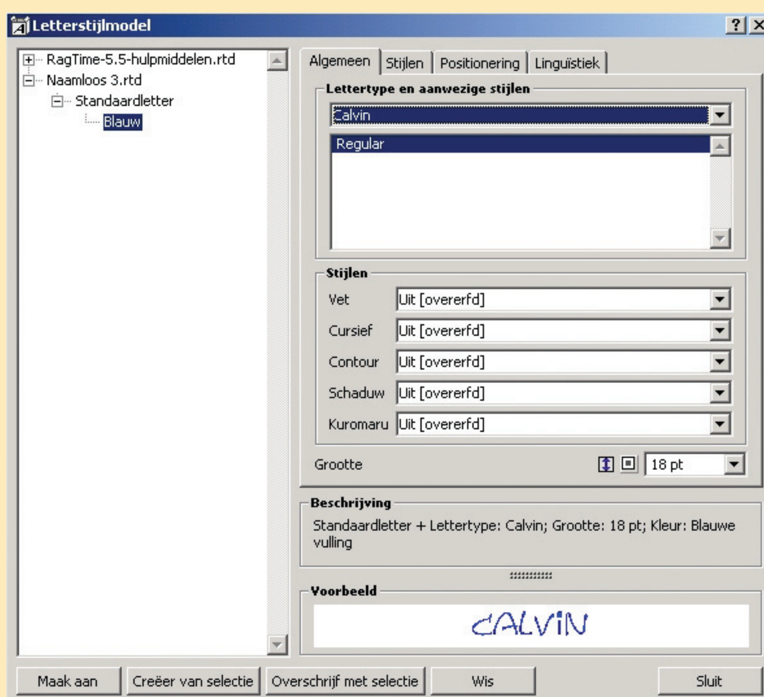
Twee tekstcontainers verbonden met een pijplijn.

Sjablonen en opmaakprofielen

Veel van je documenten kunnen ruwweg hetzelfde patroon hebben. Voor die documenten is het aan te raden om een sjabloon te maken. Een sjabloon maak je net zoals je een gewoon document zou aanmaken, met het verschil dat je het bestand bewaart als een sjabloon en niet als een RagTime-document. Daarvoor kies je in het menu BESTAND voor BEWAAR ALS. Geef het document een naam en selecteer als bestandstype RAGTIME 5.5-SJABLOONDOCUMENT. Op dat sjabloon plaats je enkel de informatie die voor alle documenten hetzelfde is. Zaken zoals de containers en het inhoudstype, de datum, de paginanummering etc. De containers laat je best wel leeg, tenzij er informatie instaat die je op elk document wil terugzien.

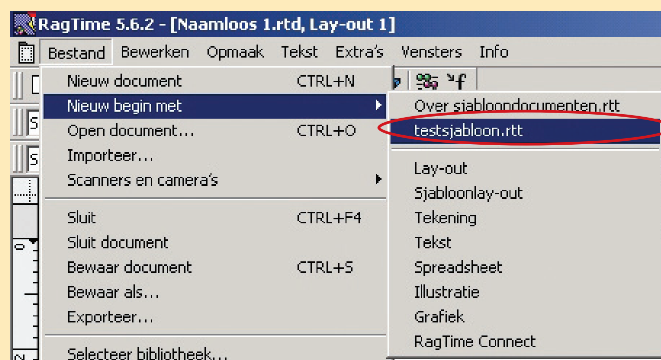
Als je nu een nieuw document - gebaseerd op een bepaald sjabloon - wil maken, kies je in BESTAND voor NIEUW BEGIN MET. De naam van jouw sjabloon zal in dat lijstje voorkomen àls je het sjabloon bewaard hebt in de map \RAGTIME 5\SJABLOONDOCUMENTEN én pas nadat je RagTime opnieuw hebt opgestart. RagTime laadt de sjablonen immers in bij het opstarten, wijzigingen worden dus pas geregistreerd nadat je het programma beëindigd en vervolgens opnieuw opgestart hebt.

Met een sjabloon kunnen we wel de vorm van ons document bepalen, maar er zijn ongetwijfeld ook lettertypen of bepaalde opmaakprofielen die je veel gebruikt. RagTime voorziet – net als bv. Word – enkele zaken die je daarbij kunnen helpen. Kies in het menu VENSTERS voor HULPMIDDELEN en vervolgens voor LETTERSTIJLMODELLEN.

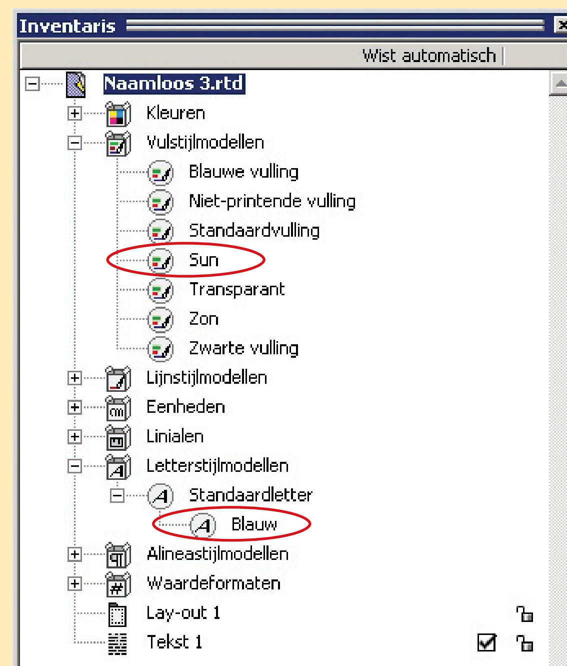
Maak een letterstijlmodel aan.

Links op het scherm zie je de naam van je document, evenals de gebruikte stijlmodellen. Als je document al tekst bevat, staat daar al een stijlmodel met de naam Naamloos. Dat stijlmodel is gebaseerd op de tekst die al ingetikt werd. Klik op MAAK AAN en geef het nieuwe stijlmodel een naam. Baseer deze naam liefst wel op het stijlmodel dat je zometeen gaat aanmaken. Wij maken een blauw lettertype aan, we geven het stijlmodel dan ook de passende naam Blauw. Wanneer je verschillende stijlmodellen met een blauw lettertype hebt, is deze naamgeving uiteraard niet specifiek genoeg meer. Rechts op het scherm zie je vier tabbladen waarmee je het lettertype naar je persoonlijke wensen kan kneden. Onder ALGEMEEN kozen we voor lettertype Calvin, bij STIJLEN als VULMODEL een Blauwe vulling en onder POSITIONERING vergrootten we de LETTERGROOTTE naar 16 pts. Druk op SLUIT om het venster te sluiten. Als je nu in het menu OPMAAK bij LETTERSTIJLMODELLEN kijkt, dan zal je zien dat het letterstijlmodel Blauw in het lijstje voorkomt. Op deze manier kan je heel snel tekst van een bepaalde opmaak voorzien. Dit komt ook de flexibiliteit ten goede. Tik maar eens wat tekst in, en voorzie enkele regels van een bepaald letterstijlmodel. Als je dat model vervolgens wijzigt, wordt al de corresponderende tekst automatisch aangepast. Dat gaat heel wat sneller dan als je het allemaal zelf zou moeten aanpassen, toch? Via VENSTERS en HULPMIDDELEN kan je hetzelfde doen voor ondermeer WAARDEFORMATEN, KLEUREN en VULSTIJLMODELLEN. Zo kan je leuke dingen aanvangen met een ellipsvormige container en een RADIAAL VERLOOP bij een VULSTIJLMODEL.

Ons testsjabloon heeft een plaatsje in het menu gekregen!

Klik vervolgens in de taakbalk op het eekhoorntje (de INVENTARIS). De inventaris is een lijst van alle stijlmodellen, linealen, eenheden etc. van alle geopende documenten. Dubbelklik op een model om het overeenkomstige scherm met eigenschappen te openen. Via de inventaris kan je heel snel stijlmodellen aanpassen, toevoegen en verwijderen.

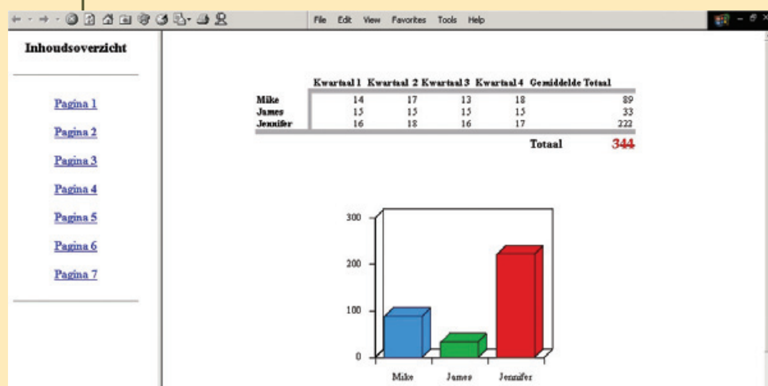

De inventaris met 'Sun' en 'Blauw' als twee persoonlijke stijlmodellen.

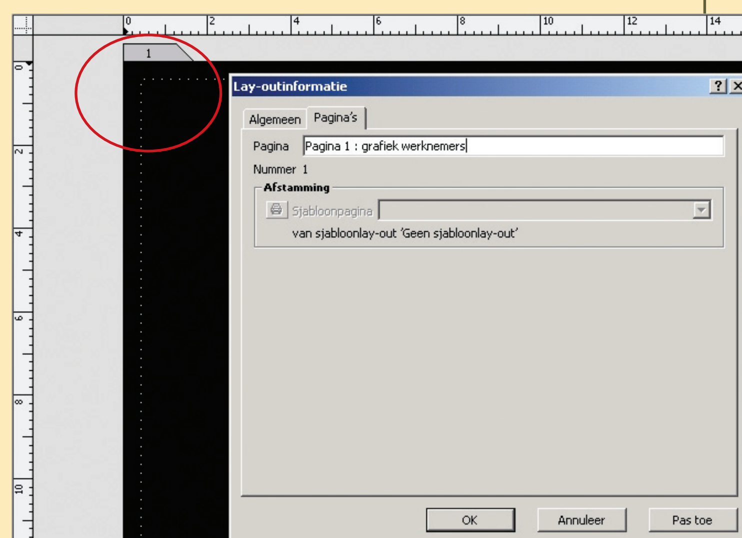
En wat met de compatibiliteit ?

Eens je document af is, wil je het wel eens met anderen kunnen delen. Groot nadeel aan RagTime-bestanden is dan ook dat je ze niet kan opslaan als .doc document. Ook .txt of .rtf staat niet in het lijstje. Dat komt natuurlijk omdat RagTime-documenten geen tekstdocumenten zijn. Je kan je documenten enkel opslaan als RagTime 5 of 5.5 document (of sjabloon), en deze hebben de weinig bekende extensie .rtd (.rtf voor sjablonen). Een poging tot importeren in Word leverde geen resultaat op. Is RagTime dan een informatie-eilandje? Niet helemaal. RagTime heeft een html-exportfunctie, die je toelaat al je documenten in html-vorm te gieten en ze op het web te plaatsen. Nu ja, omzetten naar html is misschien wat overdreven, want er wordt gewoon van elke pagina een jpg-afbeelding gemaakt. Kies onder **Bestand** voor **Print html**. RagTime vraagt je om een bestandsnaam, maar het gaat hier wel degelijk om de naam van een map. In die map worden vervolgens alle bestandjes aangemaakt die nodig zijn voor de website. Dubbelklik op **index.htm** om de webpagina op te roepen.

De naam van een pagina kan je overigens ook wijzigen. Dat oogt toch beter dan "Pagina 1" of "Pagina 2". Linksbovenaan op je pagina is er een soort etiketje waar het paginanummer op staat. Als je daarop klikt, wordt de volledige pagina geselecteerd. Klik nu op **Info** en onder het tabblad **Pagina's** kan je de pagina van een naam voorzien.
Je kan je document ook opslaan als een *pdf*-bestand. Kies bij **Bestand** voor **Exporteer** en selecteer als formaat pdf. Daarbij kan je ook nog eens een heleboel **Opties** instellen. Import-filters zijn er volop. Van Excel-bestanden tot een dBASE-database: via **Bestand** en **Importeer** plak je ze allemaal in een container.

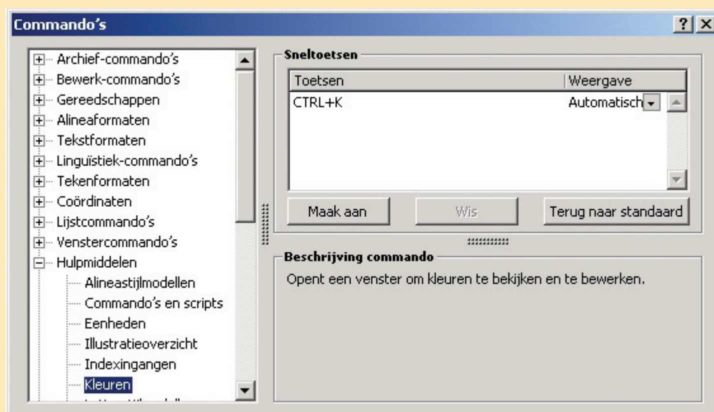
Maak een website.

Selecteer de volledige pagina en geef die vervolgens een naam.

Voer voor maniakken

Wie echt àlles in de hand wil hebben, moet maar een kijkje nemen onder **Extra's** en **Documentinstellingen**. Selecteer bovenaan **Instellingen voor nieuwe documenten**, en je kan alle regels bepalen waaraan een nieuw document zich moet houden. Heerlijk is dat, zo'n controlefreak. RagTime biedt trouwens heel wat meer dan snelkoppelingen naar menu's. Kies bij **Extra's** maar eens voor **Commando's**. Links zie je een lijst van alle commando's die RagTime rijk is. Met een druk op **Maak aan** creeër je een snelkoppeling voor een bepaald commando. Gebruik je dikwijls het eigenschappenvenster **Kleur** onder **Opmaak**? Maak een sneltoetscombinatie aan! Het spreekt voor zich dat dit heel wat mogelijkheden biedt. Wijs alle menu's die je veel gebruikt een korte toetsencombinatie toe, en in een oogwenk roep je vervolgens die menu's op.
Nog meer instellingen vind je bij de **Programma-instellingen**, eveneens onder het menu **Extra's**.

Sneltoetscombinaties naar elke mogelijke optie in RagTime!

VAKTAAL

Pdf: Portable Document File. Een document in het pdf-formaat kan onder ieder besturingssysteem worden bekeken op voorwaarde dat men gebruik maakt van de gratis Adobe Acrobat Reader.

PRODUCTINFO

Naam: RagTime 5.6.2
Verdeler: Architektura BVBA
Info: 09 222 51 41
Url: [**www.ragtime-online.nl**]
Prijs: De volledige versie vind je op de Clickx cd-rom #7 bij Clickx 28.
Systeemvereisten:
Windows: Minimaal een 486 met Win95 en 24 MB RAM. Een Pentium met Win98 en 64 MB RAM wordt aanbevolen.
Macintosh: Minimaal Mac OS 8.1 met 32 MB RAM. Mac OS 9.0 met 64 MB RAM wordt aanbevolen.

— Benjamin Carlier —

CONCLUSIE

Wij vinden RagTime alvast een heel erg krachtig en veelzijdig pakket, waar we in deze cursus nog lang niet alle mogelijkheden van besproken hebben. Het is je wel duidelijk geworden dat je met een basis aan kennis zonder al te veel moeite een leuke pagina, folder of nieuwsbrief ineen kan knutselen. Daarbij zijn de voorbeeldbestanden en de helpfunctie ook altijd handig. Onze raad is dan ook: experimenteer dat het een lieve lust is, raadpleeg de RagTime-referentie en vooral deze cursus, en je zal veel plezier aan het pakket beleven. Als kanttekening moeten we wel plaatsen dat het moeilijk is om documenten uit te wisselen met personen die niet over het pakket beschikken. Een pdf'je maken is wel handig, maar pdf-bestanden kan je enkel lezen, niet wijzigen. Tot slot: om te genieten van je werk kies je bij **Extra's** voor **Diapresentatie**. Leun vervolgens tevreden achterover en aanschouw de vruchten van je noeste arbeid....